

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoCsp/14/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2619200804
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2619200804.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: T. V., nar. X.X.XXXX, trvale bytom B. XXX, prechodne bytom T., H. XXXX/X, o zaplatenie 2.439,02 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Senica zo dňa 18. septembra 2019, č.k. 9Csp/32/2019-66, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. m e n í tak, že žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi úrok vo výške 11,90% ročne zo sumy istiny 2.439,02 eur od 22.3.2019 do zaplatenia, najdlhšie do 15.01.2025 a úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy úrokov 101,62 eur od 22.3.2019 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšku zamietajúci výrok II. p o t v r d z u j e.

III. Žalobca m á n á r o k na náhradu trov tohto konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.544,19 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2.439,02 eur od 22.3.2019 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobu v časti požadovaného úroku vo výške 11,90% ročne zo sumy 2.439,02 eur od 22.3.2019 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 101,62 eur od 22.3.2019 do zaplatenia zamietol, a uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100% s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 a 9, § 54 ods. 1, § 489, § 517 ods. 1, § 565 Občianskeho zákonníka, ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b) a d), § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 497, § 502 ods. 1 a § 503 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, vecne súd dôvodil, že žalobca sa domáhal zaplatenia istiny vo výške 2439,02 eur, úroku vo výške 101,62 eur, úroku z omeškania vo výške 1,25 eur a nezaplateného poplatku za poistenie vo výške 2,30 eur, ďalej úroku vo výške 11,9% ročne z nezaplatennej istiny 2439,02 eur od 22.3.2019 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatennej istiny 2439,02 eur od 22.3.2019 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 101,62 eur od 22.3.2019 do zaplatenia, titulom neuhradených záväzkov žalovaného z úverov zmluvy. Žalovaný uviedol, že nesplatenia dlhu voči žalobcovi si je vedomý. Súd prvej inštancie mal dokazovaním zistené, že dňa 7.2.2017 uzavreli žalobca a žalovaný zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou žalovanému poskytol úver vo výške 2900 eur a žalovaný sa zaviazal splatiť ho v celkovej čiastke 4646,44 eur v dohodnutých splátkach. Výška anuitnej mesačnej splátky predstavovala 46,89 eur, počet splátok bol 96,

termín splatnosti prvej splátky bol 15.2.2017 a každej ďalšej splátky 15. dňa v kalendárnom mesiaci, konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na 15.1.2025. Poplatok za poskytnutie úveru bol 145 eur, ročná úroková sadzba vo výške 11,9%, RPMN vo výške 14,53% a priemerná RPMN ku dňu uzavretia zmluvy vo výške 13,89%. Okrem toho bol v zmluve dohodnutý úrok z omeškania vo výške 5% p.a. a ďalšie poplatky a zmluvné pokuty, ktorých zaplatenie však nie je predmetom žaloby. Z dokladov priložených k žalobe je zrejmé, že žalovaný sa dostal do omeškania so splátkami splatnými v mesiacoch 12/2018 a 1,2,3/2019, žalobca predčasne zosplatnil celý úver a žiadal uhradiť celý dlh vo výške 2604,19 € s príslušenstvom. Z vykonaného dokazovania vyvodil súd prvej inštancie ten právny záver, že žaloba bola podaná dôvodne len sčasti. Žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 2900 eur, celkovo uhradil len sumu 1056,88 eur, z toho 460,98 eur bolo započítaných na istinu, 570,60 eur na úrok a 25,30 eur na poistné. Nakoľko ani po opakovanej výzve na úhradu omeškaných splátok a upozornení na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru žalovaný dlžné splátky nedoplatil, pristúpil žalobca k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru a to ku dňu 21.3.2019. Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru predstavovala dlžná istina 2439,02 eur, dlžný zmluvný úrok 101,62 eur, dlžný úrok z omeškania 1,25 eur a poplatky za poistenie 2,30 eur. Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaný nezaplatil žiadnu sumu. Nárok na zaplatenie sumy 2544,19 eur (t.j. 2439,02 +101,62 +1,25 + 2,30) bol teda v konaní preukázaný.

3. Súd prvej inštancie ďalej dôvodil, že žalobca požadoval aj zaplatenie úroku z omeškania z neuhradenej istiny a z neuhradeného úroku odo dňa 22.3.2019, t.j. odo dňa nasledujúceho po dátume vyhlásenia mimoriadnej splatnosti celého úveru s príslušenstvom. Pokiaľ ide o úrok z omeškania z istiny, na tento žalobca nárok nepochybne má, a preto mu bol priznaný odo dňa nasledujúceho po dni mimoriadneho zosplatnenia úveru vo výške uplatnenej v súlade s príslušným zákonným predpisom. Pokiaľ ale ide o úrok z omeškania z nezaplateného zmluvného úroku, právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (t.j. úroky z omeškania z dohodnutých úrokov) veriteľ nemá, pretože OZ (ale ani ObZ) neupravuje majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (viď. komentár k § 517 OZ, C.H.Beck). Preto mu súd úrok z omeškania z úroku nepriznal. Rovnako súd nepriznal žalobcovi zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, na ktorý žalobca nárok taktiež nemá. V tejto otázke sa súd prvej inštancie stotožnil s právnym záverom Krajského súdu v Prešove vysloveným v rozsudku z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co 190/2004, v zmysle ktorého úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmami vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Súd takýto stav nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, nie však odplatné plnenia. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Preto súd žalobu v časti zaplatenia zmluvného úroku po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zamietol. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Proti tomuto rozsudku v jeho zamietajúcej časti, podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca majúc za to, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru žalobcu nárok na zmluvný úrok trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Absentujú právne normy obmedzujúce takýto nárok veriteľa a navyše existuje množstvo zákonných ustanovení, z ktorých priamo resp. výkladom vyplýva žalobcom tvrdený záver, a

síce, že nárok veriteľa na dohodnutý zmluvný úrok nie je viazaný na zosplatenie dlhu, ale na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov. Poukázal na ust. § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, i komentár k nim, v ktorom sa uvádza, že z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. V tom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj § 503 ods. 3. Obdobne aj zákon o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z. upravuje v ust. § 16 právo spotrebiteľa kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti a v takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. V ďalšom žalobca poukazuje tiež na ust. § 13 ods. 3 cit. zákona upravujúceho nárok veriteľa na zmluvný úrok pre prípad odstúpenia od zmluvy zo strany dlžníka. Žalobca je toho názoru, že ak zákon č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Odvolateľ tiež poukazuje na to, že zákonom č. 106/2014 Z.z. sa mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník tak, že v § 53 ods. 9 mala byť na konci pripojená veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“. Rozhodujúcou skutočnosťou je, že táto navrhovaná zmena nikdy nebola legislatívne prijatá a niet žiadneho obdobného ustanovenia, ktoré by odopieralo veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu. Žalobca k danej právnej otázke poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. 6Cdo/113/2018 zo dňa 30.7.2019, tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 55/1996, ako aj na viaceré rozhodnutia krajských súdov SR, ktoré podporujú názor žalobcu. Pokiaľ ide o nárok žalobcu na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatenia, v ktorej časti bola žaloba žalobcu v danej veci tiež zamietnutá, aj tu súd neprávne právne vec posúdil. Nakoľko zmluvné úroky ku dňu zosplatenia celého dlhu boli vyčíslené pevnou sumou, ktorá pripadá na časť anuitných splátok neuhradených dlžníkom, pripadajúca na zmluvný úrok, naakumulovanú ku dňu zosplatenia a táto sa ďalej (t.j. po zosplatnení celého dlhu) nenavyšuje, nejde ohľadom nároku na tento úrok z omeškania o rozpor so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť neodôvodnenému navyšovaniu nárokov veriteľov ohľadom príslušenstva. Nárok na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatenia je nárokom, ktorý predpokladá aj ust. § 497 Obchodného zákonníka, a žalobca poukazuje tiež na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov SR (napr. rozsudok Krajského súdu v Bratislave 6Co/78/2018, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne 19Co/143/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove 4Cob/62/2007, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici 14Co/542/2016, rozsudok Krajského súdu v Nitre 25Co/219/2017). Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a žalobe aj vo zvyšku vyhovel.

5. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril a sám odvolací návrh nepodal.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale neboli zistené (§ 380 ods. 2 CSP), súc viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

7. Predmetom konania na súde prvej inštancie bola žaloba veriteľa voči dlžníkovi o vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o úvere číslo 000000000378812 zo dňa 07.02.2017. Žalobou uplatňovaný nárok pozostával z istiny 2439,02 eur, úroku 101,62 eur, úroku z omeškania 1,25 eur a nezaplateného poplatku za poistenie 2,30 eur, ďalej úroku vo výške 11,9% ročne z nezaplatenej istiny 2439,02 eur od 22.3.2019 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatenej istiny 2439,02 eur od 22.3.2019 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5% ročne z nezaplatených úrokov 101,62 eur od 22.3.2019 do zaplatenia.

8. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby (o zaplatenie úroku vo výške 11,90% ročne zo sumy 2.439,02 eur od 22.3.2019

do zaplataenia a úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 101,62 eur od 22.3.2019 do zaplataenia) ako aj v závislom výroku o trovách konania.

9. Predmetom sporu boli nároky žalobcu z úverovej zmluvy. V konaní bolo nesporné, že zmluvný vzťah medzi stranami konania, založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere, napĺňa definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy. V danej veci išlo o prípad, kedy veriteľ v dôsledku porušenia povinnosti dlžníka pristúpil k zosplateniu úveru pred dojednanou splatnosťou úveru. Základnou právnou otázkou bolo, či veriteľovi aj v prípade predčasného zosplatenia úveru zostáva zachovaný nárok na zmluvné úroky z úveru a to popri úrokoch z omeškania a dokedy.

10. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie v napadnutej zamietajúcej časti žaloby na právnom závere, že žalobcovi prislúcha právo na zaplataenie zmluvného úroku z úveru len do predčasného zosplatenia úveru jednostranným právnym úkonom veriteľa. Žalobca s týmto jeho záverom nesúhlasil dôvodiac, že nárok na zmluvný úrok trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení.

11. Treba uviesť, že rozhodovacia prax odvolacích súdov je nesúladná v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatení úveru. Časť súdov zastávajúca názor, že veriteľ má nárok na úroky z úveru výlučne do splatnosti dlhu a od jeho splatnosti je dlžník povinný platiť iba úroky z omeškania, sa opierała najmä o rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012, ktorý akceptoval názory všeobecných súdov, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok) a od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania, teda, že po zosplatení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru.

12. Po prvýkrát k tejto otázke, hoci okrajovo, zaujal stanovisko Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 6Cdo 113/2018 zo dňa 30.7.2019, keď v závere rozhodnutia upriamil pozornosť odvolacieho súdu na rozsudok Súdneho dvora (piatej komory zo 7.8.2018 v spojených veciach C-96/16 a C-94/17), v ktorom sa uvádza, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovanie za nesplnenie povinnosti dlžníkom platiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky (úroky z poskytnutého úveru) majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplataenia. Z týchto záverov tak vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania.

13. Následne priamo túto otázku v dovolacom konaní riešil Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 5Cdo 42/2020 zo dňa 16.6.2020, v ktorom skonštatoval, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či Zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

14. Zosplatenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškani k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

15. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojedanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

16. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ.

17. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

18. Najvyšší súd v cit. veci sp. zn. 5Cdo 42/2020 následne dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Neskôr Najvyšší súd SR i v ďalších veciach napr. pod sp. zn.: 1 Cdo 94/2019, 3 Cdo 113/2019, 7 Cdo 118/2019, 8 Cdo 237/2019, 2 Cdo 115/2019, 5 Cdo 73/2020, 8 Cdo 135/2020, 8 Cdo 221/2019, 9 Cdo 24/2020 dospel k zhodnému riešeniu tejto právnej otázky.

19. Odvolací súd sa s vyššie prezentovaným názorom NS SR plne stotožňuje, majúci za to, že veriteľ má nárok na úroky z úveru aj za čas po jeho predčasnom zosplatnení a to až do zmluvne dojednanej doby splatnosti predmetného úveru. Odvolací súd vyhodnotil preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v uvedenej časti ako nesprávne z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia v danej otázke. Dospel k záveru, že je dôvodným, aby rozsudok v zamietajúcom výroku II. zmenil v rozsahu úroku z úveru za čas od 22.03.2019 (t.j. odo dňa nasledujúceho po zosplatnení) do zaplatenia, avšak najdlhšie do 15.01.2025 (t.j. do dohodnutej doby trvania úveru) a tento žalobcovi priznal, zatiaľ čo vo zvyšku zamietnutia tohto úroku, teda až do zaplatenia, ktoré by presahovalo dobu trvania úveru, t.j. 16.01.2025 bolo treba zamietnutie žaloby potvrdiť.

20. Žalobca sa odvolal aj v časti nepriznaných úrokov z omeškania zo zmluvného úroku vyčísleného ku dňu do zosplatnenia dlhu s tým, že takýto nárok predpokladá aj ust. § 497 Obchodného zákonníka a žiadne zákonné ustanovenie tento nárok svojím znením nespochybuje. Prvoinštančný súd svoje zamietajúce rozhodnutie v uvedenej časti zdôvodňoval tým, že právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (t.j. úroky z omeškania z dohodnutých úrokov) veriteľ nemá, pretože OZ (ale ani ObZ) neupravuje majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Odvolací súd však sa s názorom prvoinštančného súdu nestotožnil.

21. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

22. V zmysle § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

23. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný

platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

24. V zmysle § 369 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, vzniká veriteľovi, ktorý si splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti, právo požadovať z nezaplatených úrokov z omeškania vo výške dohodnutej v zmluve, a to bez potreby osobitného upozornenia (ods. 1). Ak výška úrokov z omeškania nebola dohodnutá, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania v sadzbe, ktorú ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením (ods. 2). Ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ, možno dohodnúť úroky z omeškania najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva (ods. 3).

25. S poskytnutím peňažných prostriedkov vo forme úveru sa viaže aj povinnosť platiť úroky z úveru (§ 497 Obchodného zákonníka). S omeškaním s úhradou úroku je potom možné požadovať aj platenie úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov (§ 369 v spojení s § 502 Obchodného zákonníka). Ak je dlžník v omeškaní so splatením peňažného záväzku (§ 369 ods. 1 Obchodného zákonníka), je povinný platiť z nezaplatených úrokov z omeškania. Zmluvný úrok je cenou za poskytnutý úver a v prípade omeškania s jej platením nasleduje sankcia vo forme úroku z omeškania, čo sa musí týkať aj úrokov z úveru. Odvolací súd je preto toho názoru, že v prípade omeškania dlžníka s úhradou úroku z úveru má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov z úveru. Súčasťou sumy, ktorú má dlžník z titulu úverovej zmluvy zaplatiť je totiž nielen istina úveru, ale aj dohodnuté úroky. Platením úrokov z omeškania z úrokov z úveru nedochádza k tzv. anaticizmu, teda k požadovaniu úrokov z úrokov, pretože je nutné rozlišovať medzi úrokmi z úrokov (anaticizmus) a úrokmi z omeškania z úrokov. Na rozdiel od zmluvne dojednaných úrokov, úroky z omeškania predstavujú sankčný mechanizmus, ktorý nastupuje zo zákona v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka, či § 369 Obchodného zákonníka tak, že v prípade omeškania dlžníka má veriteľ právo požadovať úrok z omeškania nielen z nezaplatených istiny, ale aj z nezaplateného zmluvného úroku.

26. S poukazom na vyššie uvedené bolo preto namieste priznať žalobcovi aj úrok z omeškania v uplatnenej výške 5% ročne zo sumy nezaplateného úroku vyčísleného ku dňu zosplatnenia úveru v sume 101,02 eur od 22.03.2019 až do zaplatenia.

27. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd vyhodnotil odvoláciu argumentáciu žalobcu ako dôvodnú a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku II. s použitím § 388 CSP zmenil a vyhovel mu tak ako je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku s tým, že zároveň bolo potrebné za použitia ust. § 387 CSP potvrdiť (výrok II) aj zamietnutie žaloby v nepatrnom rozsahu, v akom si žalobca uplatňoval nárok na úrok z úveru za obdobie po dohodnutom termíne konečnej splatnosti úveru t.j. 16.01.2025 až do zaplatenia.

28. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1,2 a 262 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi (ktorého neúspech predstavuje iba zanedbateľnú časť príslušenstva žalovanej pohľadávky) priznal voči neúspešnému žalovanému plnú náhradu trov konania a to prvoinštančného i odvolacieho. O jej výške v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).